

קביעות

במשנה ובהלכה היומית

לקבלת העלון במייל: office@kviuta.org

פר' דברים-ואתחנן תש"פ • גליון 526

ההלכה היומית		המשנה היומית		
קיצור שו"ע		סדר קדשים • מידות		
יום	תאריך	פרק	משנה	סימן
ד	א אב	ב	ב-ג	קס-קסא
ה	ב אב	ב	ד-ה	קסא
ו	ג אב	ב-ג	ו-א	קסא
שב"ק דברים				
א	ה אב	ג	ד-ה	קסא-ב
ב	ו אב	ג	ו-ז	קסב
ג	ז אב	ד-ג	ח-א	קסב

מאמר מערכת

מזרזין אלא למזורזין!

זמן קהילה לכל - לקראת סדר טהרות

היה זה יומו הראשון בכלל לאברכים מצוינים. לאור הימים המרגשים האחרונים זהו בהחלט יום מרגש בפני עצמו, בוקר ראשון בו המשמעת העצמית לוקחת את המושכות לידיים למהר או שמא להאט, להתקדם או לעצור. והנה כדרכם של התחלות שלא באות בקלות, הצפוי והמצוי שוב נפגשו, ומיודעינו איחר לכולל בדקה אחת תמימה. צעד קטן לאברך הטרי ומיד נתקל במבטו של ראש הכולל שעתה סיים לסמן בעט אדומה את טופס הנוכחות. בבקשה אל תדקדק איתי כל כך הרי איחרתי בסך הכול בדקה, ניסה האברך לייצב את תרוצו הרעוע. הראש כולל חיך קלות כמי ששמע את התירוץ המשומש הזה אינספור פעמים. ואז השיב לאברך, אני בכלל לא נוהג לדקדק בזמנים, ההפך הגמור, אני מאוד גמיש, מבחינתי אתה יכול לבוא לכולל רבע שעה או חצי שעה קודם הזמן!

ניצול הזמן הוא עניין גדול בפני עצמו אך ראשית חכמה היא לדעת לסדר אותו בצורה הנכונה. הזמן הוא הכלי החשוב ביותר שניתן למשמורת אצל האדם, בתוכי הזמן הוא יפקיד את היקר לו מכול, את לימוד התורה שלו, את עתות התפילה, שבתות וימים טובים מצוות וגמילות חסדים כולם כפופים למגבלות הזמן. גם לשיגרא דלישנא **ש'זמן שווה כסף'** כולא עלמא מודים מי בגלוי מי בסתר שהזמן יקר הוא לאין ערוך, הזמן הוא החיים עצמם. אם נעצור רגע ונביט על סדר היום שלנו נראה שאת הדברים החשובים לנו באמת אנו עושים בנחת וביישוב הדעת כאילו הזמן עצר מלכת. לעומת זאת הדברים שאמורים להיות חשובים יותר אנו עושים אותם בזריזות הניכרת לעין, אנו מנסים לדחוס אותם לזמן מוקצב מראש שהולך ומתקצר לעיתים קרובות.

את פרדוקס הזמן מול הקיף המטלות אנו מוצאים כבר בדברי התנא הקדוש רבי טרפון הגורס במשנה באבות **היום קצר והמלאכה מרובה, והפועלים עצלים, והשכר מרובה, ובעל הבית דוחק**. והנה את הנמשל הנוקב והמתבקש על דברי התנא אנו מוצאים בפירוש הרמב"ם וכה הוא כותב בלשונו הזהב: זה משל לקוצר השנים ורוב החכמות ועצלות בני אדם לבקשה עם רוב השכר עליהם ועם רוב התראות התורה ואזהרותיה לבקש חכמה וללמוד.

סיכום ביניים: במדידת הזמן מול המלאכה, המלאכה מרובה יותר, על כן צריכים להחליט את מה אנו עושים ועל מה מוותרים. הוויתור לא בהכרח צריך להיות גדול, אולי ההפך, את ערכו הסגולי של הזמן נמצא דווקא בזמנים הקטנים.

דוגמא אישית:

האכסניה שלנו 'המשנה היומית' הרעיון שלקח את המושג דף היומי צעד אחד קדימה. סדר הלימוד של המשנה היומית הוא בעצם מעין צומת מרכזית המנוושת כל אחד ואחד

הלימוד השבוע מוקדש לע"ג

מדת שרה בת ברוך יעקב ע"ה

גלב"ע א' אב

הלימוד השבוע מוקדש לע"ג

מדת רחל בת אסתר ז"ל

גלב"ע א' אב

בפתח השער

תפקידם של המוֹזִיקָאִים...

פעם ישבו שני תלמידי חכמים זקנים בצִּוּתָא.

פנה אחד אל חברו ואמר בכָּאב:

"אָמור לי, מה התפקיד שְׁלָנוּ בְּעוֹלָם בְּשָׁנוֹת הַזְּקֵנָה? הֲרֹאשׁ אֵינָנו עוֹבְדִים כְּמוֹ פֶּעַם, וְהַצְּלִילוֹת בְּלִמּוּד יוֹרֶדֶת כְּכֵל שְׁעוֹבֵר הַזְּמַן. גַּם עֲבוּדַת הַשֵּׁם אֵינָנו כְּבִעְבֵּר, וְהַקְּשֵׁי כְּכֵל דֹּבֵר מְשַׁפִּיעַ גַּם עַל הַרְכּוּז בַּתְּפִלוֹת. מַה תְּפַקִּידָנוּ? לָשֵׁם מַה נִּזְקָקִים לָנוּ בְּעוֹלָם בְּגִיל הַזְּקֵנָה?" נֶאֱמַר הַתְּלָמִיד חָכֵם בְּעִגְמָה.

חברו שָׁמַע, הִנְהוּן בְּהִבְנָה אֵף אִזּוֹ פֶּתַח וְאָמַר:

"בְּכֵל צָבָא יִשְׁנֶן יְחִידוֹת וְחִטִּיבוֹת רְבוֹת וּמְגִנּוֹת. יֵשׁ חִטִּיבוֹת לְחִימָה, יֵשׁ יְחִידוֹת אֶסְפָּקָה וְלוֹגִיסְטִיקָה, יֵשׁ יְחִידוֹת כַּח אָדָם, וְיֵשׁ חִטִּיבָה נוֹסֶפֶת: הַתְּזַמְרֵת הַצְּבָאִית. בִּיחִידָה זוֹ קְנִימִים כְּנָרִים, חֲצוּצְרָנִים, מְתוּפְפִים, זְמָרִים, פְּסַנְתְּרָנִים וְחֻנָּגִים. גַּם הֵם תִּילִים מִן הַשְּׁוֹרָה הַמְּשֻׁרְתִים בְּדָרְכָם שְׁלֵהֵם אֶת הַצְּבָא, מְשַׁתְּמִשִׁים בְּכִשְׁרוֹנוֹתֵיהֶם לְטוֹבַת צָבָא הָעָם. וְכִי יוֹכֵל מֵאֵן דְּהוּ לְטַעוֹן כְּנָגְדָם: "מַה אַתֶּם מוֹעִילִים בְּכִלְלִי" הֲלוֹא אֶת תְּפַקִּידָם הֵם עוֹשִׂים - תִּילִים הֵם כְּכֵל הַחִילִים.

« המשך בעמוד ג' »

רץ למשנה

הנה רבנו הקדוש סידר שיתא סדרי משנה בחכמה נפלאה עד שבדיבור אחד נכללים כמה עיקרים וכמה סברות בקוצר לשון, ולכן האמוראים שהיו אחר חתימת המשנה לא היה להם רשות להוסיף ולא לגרוע אלא לפרש דבריו כל אחד כפי מה שקבל מרבו. ומה שאמרו לפעמים חסורי מחסרה והכי קתני, יש לומר שאין במשנת רבי שום חסרון בלישנא, ומה שהוסיפו הוא מובן בזך הלשון של רבנו הקדוש ז"ל, אפס כדי להסביר לעיני המון הרואים בהשקפה ראשונה, לפנייהם צריך להסביר יותר, והמעין בדבריו יראה שהוא כלול בדבריו ביתרון אות אחת.

להפיץ את האור • בשותפות של 54 נח בחודש

תזכה להחזיק מוקד של עלוני המבחנים השבועיים באיזור שתבחר.

ניתן לתרום במערכת הטלפונית: 072-332-3020 שלוחה 6,

וכן בכל עמדות נדרים פלוס וקהילות ברחבי הארץ.

מערכת

השיעורים והמבחנים הממוחשבת:

072-332-3020

להנצחות

ותרומות

להצלחה

לע"נ יקיריך

התקשר:

072-272-2200

מידות ב, ב - ד, א

א. מהו החיל?

1. הסורג.
2. חומת הר הבית.
3. מקום פנוי לפניו מהסורג.
4. מקום פנוי לפניו מחומת הר הבית.

ב. מה היה גודלו של פתח האולם?

1. גובהו ארבעים אמה ורחבו עשרים.
2. גובהו עשרים ורחבו עשרה.
3. גובהו עשרה ורחבו עשר.
4. גבהו שלשים ורחבו עשרה.

ג. מתי צריך הכהן לראות את חלל פתח ההיכל?

1. בשעת שריפת הפרה.
2. בשעת הזית דם הפרה.
3. בשעת שחיטת קרבן התמיה.
4. בשעת שחיטת הפרה.

ד. מה היה גודלה של עזרת הנשים?

1. מאה על חמשים.
2. שבעים על שבעים.
3. מאה על מאה.
4. מאה שלשים וחמש על מאה שלשים וחמש.

ה. לאיזה שער היו שני פשפשים?

1. שער יכניה.
2. שער ניקנור.
3. שער הקרבן.
4. שער המים.

ו. באיזה צד של המזבח היה היסוד רק אמה אחת?

1. מערב.
2. מזרח.
3. דרום ומזרח.
4. מזרח ומערב.

ז. מה היו מידותיו של כבש המזבח?

1. שלשים על עשר.
2. שלשים ושתיים על שש עשרה.
3. עשרים על עשרה.
4. שלשים ושתיים על עשרה.

ח. כמה עמודים ננסין היו?

1. ארבעה.
2. ששה.
3. שמונה.
4. עשרה.

ט. היכן היו חמש מלתראות של מילת?

1. על גבי פתח האולם.
2. על גבי פתח ההיכל.
3. על יד הכיור.
4. על המזבח.

י. מה היה גודלו של פתח ההיכל?

1. עשרים אמה גובה על עשר אמות רוחב.
2. עשרים על עשרים.
3. ארבעים על עשרים.
4. שלשים על עשרה.

אל היעד הנכסף של קביעת עיתים לתורה מי בסדר יום ולו"ז צפוף ומי ביכולת התמדה :
ראש וראשון הוא בקביעת יעדים נוחים (ריאליים) לכל אחד ואחד, ב' משניות ליום הוא בהחלט דבר בר השגה. שנית, ההתקדמות המוחשית שנותנת מוטיבציה וסיפוק בסיום מסכת משניות פעם בחודש ולפעמים יותר. דבר נוסף וחשוב הוא שהלימוד נעשה ונקנה בחבורה, קרי: רבבות יהודים בארץ הקודש ובתפוצות ע"י שיעורים יומיים ברחבי העולם, יומני לימוד, תזכורות יומיומיות, מבחנים ועלונים על החומר הנלמד, קו קולי לשיעורים, הגרלות וכינוסים - אלה ועוד הם חלק ממארג שנותן גב וחיות להיות שותף במשהו גדול. ולסיום, הוא הדבר בו פתחנו אותו וויתור קטן או יותר נכון ניצול הזמן. במסגרת תכנית הלימוד של 'קביעותא' בכמה דקות בודדות ביום כל אחד בכל מקום ובכל זמן - כולנו יכולים לקנות קניין נצחי של קביעת עיתים לתורה בתוכנית מסודרת ועקבית.

אנו עומדים לקראת תחילת לימוד של סדר טהרות. זהו הסדר האחרון לקראת הסיום המרגש של שישה סדרי המשנה. תחילת לימוד סדר טהרות הוא פרק זמן חשוב ביותר בלימוד המשנה היומית שנוגע אם במעט אם ברב בלבת הרעיון של תקנת לימוד המשנה היומית. כמפורסם, קובעי עיתים בלימוד הדף היומי עוסקים הם בְּיַתֵּר סדרי הש"ס כגון מועד נשים נזיקין וכו' שעליהם מסודר וערוך פרוש הגמרא בתלמוד הבבלי, והנה סדר טהרות נותר מיותרם ממסגרת לימוד זה, שהרי אין עליו גמרא, שכלולה בתקנת הדף היומי. על כן סדר לימוד המשנה היומית הוא גורם משמעותי להשלמת לימוד כל ששת סדרי המשנה בלי להותיר אפי' סדר אחד מסדרי הש"ס שחלילה לא יעסקו בו. עם תחילת לימוד סדר טהרות זהו הזמן הראוי ביותר להביא כאן שוב את דברי המדרש שנשמעים באוזנינו במהלך כל השנה כולה, אבל לעת הזאת הוא יהיה בבחינת 'הקריאה מעוררת את הזמן'.

ר' חנין דציפורין פתר קרא בתלולית זו של עפר מי שטפס מהו אומר מי יכול לקצות את זו מי שפקח מהו אומר הריני קוצץ שתי משפלות היום שתי משפלות למחר עד שאני קוצץ את כולה כך מי שטיפש אומר מי יכול ללמוד את התורה נזיקין ל' פרקים כלים ל' פרקים מי שפיקח מהו אומר הריני שונה שני הלכות היום שני הלכות למחר עד שאני שונה את כל התורה כולה.

ניתן להשיג "הקדמות למשנה"

ביאורים ומושגים למסכת כלים ולסדר טהרות
במשרדי "קביעותא" ובדוא"ל: office@kviuta.org

כמו"כ ניתן לקבל במייל באופן קבוע את העלון השבועי
עם ביאורים, פנינים ומבחנים על הלימוד השבועי.

לשמיעת שיעורים, שאלות יומיות, ועוד,

קביעותא בטלפון: 072-332-3020 אתר: www.kviuta.org

פרפראות הפרשה

הואיל משה באר את התורה הזאת (א ה)

פרש"י בשבעים לשון פרשה להם, ע"כ. דברי רש"י באים להורות לנו שיש לקיים את דברי התורה הזאת לא רק במדבר או בארץ הקודש בזמנים שבני ישראל יושבים בבטחה איש תחת גפנו, אלא ב'שבעים לשון פרשה' בכל מקומות מושבותיהם שעתידים המה להיות ולגלות תחת שבעים אומות העולם בכל עת ובכל שעה עליהם לקיים את דברי התורה.

(כתב סופר)

יִסַּף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וַיְבָרַךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם (א יא)

ב' פעמים בעגל ובמרגלים כבר כמעט נגזרה הגזרה ועמדו בני ישראל לפני כליה ח"ו, ובו בזמן דייקא מבטיח הקב"ה למשה 'ואעשה אותך לגוי גדול'. והנה שנו חז"ל 'שמידה טובה מרובה ממידת פורענות חמש מאות' הרי על כל פעם שהבטיח הקב"ה למשה רבנו שיעשהו לגוי גדול, צריך להרבותם פי חמש מאות ממה שהיו בשעת מעשה. ועל שתי הבטחות זהו פי אלף. וזהו שאמר הכתוב 'יוסף עליכם ככם אלף פעמים' ופרש"י שם 'זה משלי' כלומר זהו המגיע לכם בגללי בעד שתי ההבטחות שהבטחתי.

(רבנו בעל ההפלאה)

במנהג זכר לחורבן בשבירת הכוס תחת החופה

הנה עניין שבירת הכוס תחת החופה מוזכר בגמרא אך כפי שנראה שם הטעם משום מיעוט השמחה שלא תפרוץ יותר מן המתיר כדכתיב 'וגילו ברעדה'. וכפי שאיתא בגמרא ברכות (ל, ב): רב אשי עבד הלולא לבריה, חזנהו לרבנן דהוו קא בדחי טובא, אייתי כסא דזוגיתא חירותא ותבר קמייהו, ואעציבו. וכתבו בתוספות: אייתי כסא דזוגיתא חירותא - מכאן נהגו לשבר זכוכית בנושואין.

והנה מלבד הטעם שמוכן מן הגמרא דלעיל, רבים כתבו טעמים נוספים כך למשל כותב בים של שלמה (כתובות א יז) שבבירת הכוס הוא זכר לשבירת הלוחות.

ובמהרש"א כתב מפני שהאדם

דומה לזכוכית בזה ששניהם כלים יקרים העשויים

מהאדמה. לכן נזק

שנגרם לזכוכית

מזכיר לאדם ש כמו

שזכוכית נשברת,

כן סופו של האדם

שימות לא יחיה

לנצח. טעם נוסף

כתב בצ"ח שכלי

זכוכית שנשמאו אין

להם טהרה אלא על ידי

שבירה, כן האדם, אם נטמא

בעוונותיו אין לו טהרה אלא תשובה

ושבירת רוחו שנאמר (תהילים נא, יט) 'לב

נשבר ונדכה אלקים לא תבזה'

ראש וראשון להטעים את המנהג של

שבירת הכוס בחתונה בכדי לעלות את

זיכרון חורבן הבית וירושלים הוא בעל

הכלבו שם הוא מבאר שמנהג שבירת הכוס

הוא במקום המנהג להניח אפר במקום

התפילין בראש החתנים, משום שבזמנינו

אין מקיימים מצות תפילין כהלכתה לילך

כל היום עם תפילין. וז"ל שם (ס"ב) צריך

אדם לזכור בכל שמחותיו אבלות ירושלים

שנאמר "אם אשכחך ירושלים וכו' על ראש

שמחתי" ואמרו ז"ל זה אפר מקלה שעל

ראשי חתנים שנותנין אותו במקום הנחת

תפילין שנאמר (ישעיה סא, ג) "לשום לאבלי

ציון פאר תחת אפר". ותפילין נקראו פאר

שנאמר (יחזקאל כד, יז) "פארך חבוש עליך",

והבטיח הקב"ה ששייב לנו פאר תחת

האפר שהיו נותנין בראש בזמן חורבנה,

ויש מקום נמנעו שלא לתת אפר מקלה

בראשי חתנים מפני שאין העם מוחזקים

כלל בהנחת תפילין ולא יהיה בהם האפר תחת פאר ויחששו גם כן שמא לא יהיה גם כן פאר תחת אפר ונהגו לעשות זכרון אחר במקומו שנותנין מפה שחורה על ראש החתן והכלה, ועל זה פשט המנהג לשבר הכוס אחר שבע ברכות.

וכך גם כתב ברמ"א בשו"ע : (אבן העזר סי' סה סעיף ג) צריך לתת אפר בראש החתן, במקום הנחת תפילין, זכר לאבילות ירושלים, דכתיב: "לשום לאבילי ציון פאר תחת אפר". (ישעיה סא, ג). הגה: **ויש מקומות שנהגו לשבר כוס אחר שבע ברכות, וזהו מנהג נוהג במדינות אלו שהחתן שובר הכלי שמברכין עליו ברכת אירוסין (כל בו), וכל מקום לפי מנהגו.**

ונחלקו הפוסקים האם

יש לקחת כוס זכוכית או

מחרס. ומנהגינו ליקח

כוס של זכוכית

דוקא כמו שעשו

רבינו אורי ורבי אשי.

ובשערי תשובה

(תקס) כתב שיש

טעם לדבר על פי

קבלה. ובפרי מגדים

(במשבצות זהב או"ח סי'

תק"ס) האריך בזה בכמה

אופנים לבאר הטעם שלוקחים

כוס של זכוכית דוקא ולא של חרס עיי"ש.

אולם בעל עיניים למשפט כתב שיש

שדייקו מדברי הרמ"א שיש לשבור דווקא

כלי חרס בכדי למעט באיסורו של תשחית,

וכן כתב הראב"ה שנוהגים לשבור כלי

חרס ולא זכוכית כדי לא לבייש את מי

שאינו לו די ממון בכדי לרכוש כלי העשוי

זכוכית. וכן כתב בבן איש חי (פר' שופטים סי

ה') שמנהג בכל לשבור כוס קטן 'פרפורי'

ולא נהגו לשבור כוס זכוכית.

כך עוד נחלקו האם לקחת דייקא כלי

שבור או כלי שלם, ומנהגינו ליקח כלי שלם,

וכתב בספר שונה הלכות הטעם לזה כי

לחתן מוחלין על כל עוונותיו ובדגל מחנה

אפרים (פר' בא ד"ה א"י ולכל בני ישראל) כתב

דמוחלין גם לכל המשתתפין בחופה, וא"כ

כולם שלמים הם ונקיים מחטא, ואם לא

ישמרו על נפשם מאד ח"ו מיד ישברו, ולכן

מראין בכוס של זכוכית שלם כמו שהכוס

יקר ושלם כן כולם שלמים הם באותה שעה,

ומזוככים כזכוכיות, ועליהם לשמור א"ע

שלא ישברו, ועי"ז יגילו ברעדה.

« המשך מעמוד א' »

כך גם אנו - סיים התלמיד חכם הנזקק את משלו - בצעירותנו, התפקיד שמטל היה עלינו הוא לפרק הרים ולשבר סלעים בלמוד, להשתמש במרצנו לעבודת השם בתמימות, ברעננות ובעז. ובזקנותנו, צורת העבודה הרוחנית משתנה מעט. מתאמצים בשארת כחננו לעשות את המצוות כפי יכלתנו, וללמוד כפי רכותנו. אין בכך שום רעותא. להפך, הקשי בכל מעשה, רק מעלה את דרגת המעשים. לא כך הם הדברים??? - חתם התלמיד חכם גם את נמשלו.

הדברים האמורים רלוונטיים לכלנו, כאשר אנו מתקשים קצת בלמוד ובעבודת השם. גם אם לא מצליחים להגיע לפסגת השאיפות, זה לא אומר שאין טעם להשתדל ללמוד עוד קצת, לעשות עוד מעט נחת רוח להשם יתברך, ולהשתדל להתעלות גם פשוט ממשולמים וקשיים. קצת קצת, לאט לאט.

א גויטן שבת, העורך

המבחן החודשי בהלכה (קיצו"ע) מס' 55
מסימן קנה סעיף ז, ועד סימן קעא סעיף ג
יופיע בעז"ה בגיליון 528

זיכרון לקדושים

הרה"ק רבי שלמה חנוך בן רבי יחזקאל רבינוביץ מראדומסק, האדמו"ר האחרון בשושלת החסידות המפוראת, נהרג על קידוש השם ב"ח באב תש"ב. איש רב פעלים היה ומדמויות העשייה בעולם התורה שלפני המלחמה. ניהל את חצרו ביד רמה כנצר למשפחה המעטיירה, וכבר בצעירותו ידעו כולם כי נועד הוא לגדלות ונצורות. והנה לא מלאו לו ל' שנים וכבר עטה על עצמו את נור האדמו"רות. יותר משלושים ישיבות הקים בכל מרחבי פולין תחת השם 'כתר תורה' שם למדו אלפי בחורי חמד והתעלו בתורה וביראת שמים תחת עינו הפקוחה של רבם הנמרץ והנערץ. בפרוץ המלחמה - כאשר אפשרות הבריחה היתה מונחת על שולחנו, חסידי ומעריציו השיגו בעדו תכנית מילוט מהאדמה המדממת עד ליוון ומשם לארץ הקודש. אך הרבי טרב - 'אני רוצה להישאר כאן עם כל היהודים', פסק, ודחה את תכנית הבריחה שלו על הסף. גם שם בגיא צל מוות קיים הרבי את מאמר חז"ל שלמקום שגולה התלמיד מגלים רבו עימו - תחת עיני המרצחים המשיך הרבי את סדר יומו ללא עוררין, ערך שולחנות והרעיק טללי נוחם על צאן מרעיתו. הי"ד.

ודרך חיים תוכחות מוסר

והנה יש לי כמה ספרי מוסר עם לשון אשכנז, יקראוהו תמיה, וכל שכן בשבת קדש קדשים לא יתעסקו אלא בספרי מוסר. והנה תדריכם תמיד בספרי מוסר וכו' וגם הבנות צריך להדריך וכו' וגם צריך להדריך אשר בשבת קודש ובעתות פנאי יהיו עוסקות בספרי מוסר. (רבנו הגר"א - עלים לתרופה)

מושגים במשנה / מאת הרב אשר שיק שליט"א

מח"ס ילקוט ביאורים על ששה סדרי משנה ותלמוד בבלי

העזרות

הר הבית היה חמש מאות אמה על חמש מאות אמה (כשלוש מאות מטר לפי שיטת החזו"ן איש). מהחומות שהקיפו אותו נשאר לנו הכתל המערבי, בארך כשלוש מאות מטר. את הפנה הדרומית מערבית רואים היום כשנכנסים לעיר העתיקה משער האשפות, והפנה הצפוני מערבית נמצאת עמק בהמשך המנהרה שמצפון הכתל הגלוי.

כשמיביטים כיום מלמעלה לעבר מקום הר הבית, נראית צורה מלבנית, אך כאמור אין זו צורתו המקורית של הר הבית, שהרי היתה מרבעת.

באמצע הר הבית, ולא באמצע ממש אלא משוף יותר למערב ולצפון, היה תחום העזרות.

בצד המזרחי היתה עזרת הנשים, מאה שלשים וחמש על מאה שלשים וחמש ממערב לה עזרת ישראל, שהיו עולים לה בחמש עשרה מעלות (מדרגות) עגולות. רחבה של עזרת ישראל היה אחת עשרה אמות, וארקה מאה שלשים וחמש אמות, במקביל לעזרת הנשים. ממערב לעזרת ישראל היתה עזרת כהנים, שגם היא היתה באותן מדות של עזרת ישראל: ארך מאה שלשים וחמש ורחב אחת עשרה.

בצמוד לעזרת הכהנים, ממערב,

! הבל פיהם

שאלו פעם לאחד מגדולי ישראל בגלדותו: הנה אשה חגבת בהדלקת נרות שבת להדליק ב' נרות. והנה לו יציר שאשה שתדליק נר אחד אך יש מולה מראה ובה משתקף הנר שזה עתה היא הדליקה הרי שיש לנו כאן ב' נרות, א"כ אשה המדליקה נרות שבת מול המראה תסתפק בנר אחד. הילך הניף את ידו בבטול על השאלה המגחכת, ותכף ענה באותה מטיבוע לשון: הלא תבינו, הרי שם במראה היכן שמשתקף הנר השני נצבת לה שם גם אשה נוספת והרי אנו צריכים גם עבודה נר נוסף, אמור מעתה שב' נשים צריכות להדליק ארבעה נרות.

היה המזבח. ארכו ורחבו שלשים ושתים אמות. בין האולם למזבח היו עשרים ושתים אמה. שהיו עשויות מדרגות מדרגות לעלות בהן לאולם. אחרי האולם היה ההיכל, שהיה צר יותר מהאולם. ואחרי ההיכל עוד אחת עשרה אמה פנויות עד לכתל הצפוני של העזרה. בסוף הכל משער עזרת ישראל ועד הכתל הצפוני של העזרות היו מאה שמונים ושבע אמות.

בכל צד של חומות העזרות היו שערים, ובהן דלתות של זהב. מלבד שער אחד שדלתותיו היו עשויות נחשת: "שער ניקנור", בגלל הַס ששעשה לדלתות אלו, וכן מספר בגמרא:

תנו רבנו, מה נסים נעשו לדלתותיו? אמרו, כשהלך ניקנור להביא דלתות מאלכסנדריה של מצרים, בחזירתו עמד עליו נחשול שבים לטבעו. נטלו אחת מהן והטילוה לים, ועדין לא נח הים מזעפו. בקשו להטיל את חכרתה, עמד הוא וכרקה, אמר להם: הטילוני עמה! מיד נח הים מזעפו. והיה מצטער על חכרתה. כיון שהגיע לנמלה של עכו היתה מבצבצת ויוצאה מתחת דפני הספינה, ויש אומרים בריה שבים בלעתה והקיאתה ליבשה. ועליה אמר שלמה "קורות בתינו ארזים רהיטנו ברותים", אל תקרי ברותים אלא ברית ים. לפיכך כל השערים שהיו במקדש נשתנו להיות של זהב חוץ משער ניקנור מפני שנעשו בו נסים. (יומא דף לח.)

מבחן

במשנה לילדים / 526

מסקת מדות פרק ב משנה ב - פרק ד משנה א

א. סתם הנכנסים להר הבית, דרך איפה נכנסים ויוצאים?

1. נכנסים דרך ימין ומקיפים ויוצאים דרך ימין.
2. נכנסים דרך שמאל ומקיפים ויוצאים דרך ימין.
3. נכנסים דרך ימין ומקיפים ויוצאים דרך שמאל.

ב. החיל, כמה מדותו [-מהסורג עד כתל העזרה]?

1. עשר אמות.
2. עשרים.
3. ארבעים.

ג. לשפה צפונית מערבית שבועזרת נשים, למה היתה משמשת?

1. היא היתה לשפת הנזירים.
2. היא היתה לשפת העצים.
3. היא היתה לשפת המצריים.

ד. עזרת ישראל ועזרת כהנים, כמה היה רחבו ממזרח למערב?

1. כל אחת ברחב אחת עשרה אמה.
2. כל אחת ברחב מאה ושלשים וחמש אמה.
3. עזרת ישראל - מאה ושמונים ושבע, עזרת כהנים - עשר אמות.

ה. לדברי רבי יוסי, מתחלה [-בימי שלמה] כמה היה שטחו של מקום המערכה של המזבח?

1. שתיים עשרה על שתיים עשרה.

2. עשרים על עשרים.
  3. עשרים וארבע על עשרים וארבע.
- ו. למה שמשה הרבובה שהיתה במערבו של הפכוש?**
1. בה היו יורדים לשית ומנקים אותו.
  2. שם היו נותנים פסולי חטאת העוף.
  3. במקומה היו מניחים מוראות העוף ודישון מזבח הפנימי והמנורה.
- ז. כמה הברזל פוסל את אבני המזבח?**
1. רק בכתיחה, אבל אינו פוסל בפגימה וכל שכן אינו פוסל בנגיעה.
  2. פוסל אף בפגימה, אבל בנגיעה אינו פוסל.
  3. פוסל אף בנגיעה.
- ח. שתיים עשרה מעלות שבין האולם למזבח, האם היו שנים בשלחן [-מקום מדרג הרגל]?**
1. לא היו שנים.
  2. כל המעלות - שלחן חצי אמה.
  3. מחלקת.
- ט. ושרשרות של זהב היו קבועין בתקרת...**
1. העזרה | 2. האולם.
  3. ההיכל.
- י. לדעת תנא קמא, שתי הדלתות הפנימיות של פתחו של ההיכל, כיצד היו נפתחות?**
1. נפתחות לתוך הבית, לכסות אחר הדלתות.
  2. נכנסות לתוך הפתח, לכסות עביו של כתל.
  3. כמין אצטרמיטה היו, ונקפלות לאחוריהן, אלו שתי אמות ומחצה, ואלו שתי אמות ומחצה, חצי אמה מזוהה מכאן וחצי אמה מזוהה מכאן.

בהצלחה!

את התשובות ניתן לענות במערכת הטלפונית: 072-332-3020 עד יום שישי שאחרי סיום החומר, את כללי המבחנים ושמות הזוכים ניתן לשמוע במספר הנ"ל.

מבחן שבועי מס' 220	מבחן לילדים מס' 520	מבחן בהלכה מס' 53
א. 3. ב. 2. ג. 1. ד. 2. ה. 3.	א. 2. ב. 1. ג. 2. ד. 3. ה. 2.	א. 3. ב. 3. ג. 2. ד. 3. ה. 1.
א. 3. ב. 4. ג. 1. ד. 2. ה. 3.	א. 3. ב. 1. ג. 2. ד. 3. ה. 1.	א. 3. ב. 3. ג. 2. ד. 3. ה. 1.

תשובות למבחני פר' שלח

